



Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE SVMMO PON=||TIFICE,|| QVINQVE LIRBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

IV. Quod circumstantiis exclusis, Monarchia simplex absolutè & simpliciter excellat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53860)

CAPVT IIII.

Quòd circumstantiis seclusis, Monarchia simplex absolutè & simpliciter excellat.

SEQVITVR tertia propositio, quæ talis erat. Circumstantiis seclusis Monarchia simplex omnibus aliis gubernandi formis absolutè & simpliciter præstat. Nam si ea de causa mixtum regimen inter homines, Monarchiæ simplici anteponimus, quod nequeat vnus homo omnibus locis adesse, & necessariò cogatur aut per administratos Vicarios suos, aut per Principes negotia Reipub. procurare; certè hac circumstantia personæ, & aliis, si quæ sunt eiusdem generis exclusis, nulla erit ratio, cur simplex Monarchia aliis formis regiminis non præferatur.

Sed habemus præterea aliud efficacius argumentum. Si quidem Monarchia simplex in imperio Dei & Christi locum habet: debent autem Deo & Christo optima quæque attribui: igitur optimum regimen simplicem Monarchiam esse necesse est. Si quis autem id negare voluerit, nõ video quemadmodum in Marcionis ac Manichæi, atque etiam Ethnicorum errorem non prolatur. Nam cum mundus ab effectu suo, & sine controuersia, optimè gubernetur; Si Aristocratiæ præstantissima est forma regiminis, multi erunt mundi huius moderatores, & quod inde sequitur, multi effectores, multa principia prima, multi Dij.

Quocirca veteres Patres, S. CYPRIANVS in tract. de idololatriæ vanitate, S. IUSTINVS in oratione exhort. S. ATHANASIVS in oratione aduersus idola, quibus etiam Philo Iudæus adiungi potest, in libro de confusione linguarum: vnum esse Deum, qui res omnes creatas regit, & moderatur, eo potissimum argumento probant, quia Monarchia est optimum regimen. quæ etiam de causa Iustinus & Philo libros inscriptos de Monarchia Dei, posteris reliquerunt.

Quæ cum ita sint, excusari non potest Ioannis CALVINI error, qui excæcatus odio Ecclesiasticæ Hierarchiæ, Aristocratiæ præfert omnibus aliis gubernandi formis, etiam si per se & præcisè circumstantiis omnibus consideretur. Hæc enim

enim sunt ipsius verba lib. 4. Institut. cap. 20. §. 6. *Et si ipsos status citra circumstantias inter se compares, non facile sit discernere, quis utilitate præponderet, adeo æquis conditionibus contendunt.* Et paulò post: *Equidem si in se considerentur tres illæ, quas ponunt Philosophi, regiminis formæ, minimè negaverim, vel Aristocratiam, vel temperatum ex ipsa & Politia statum, aliis omnibus longè excellere.* Hæc ille.

At, inquires, lege quod sequitur, & solutionem tuæ objectionis inuenies. Sic enim CALVINVS subiungit: *Non id quidem per se, sed quia rarissimè contingit Reges ita sibi moderari, ut nunquam à iusto & recto discrepet eorum voluntas: deinde tanto acumine & prudentia instructos esse, ut unusquisq; videat quantum satis est. Facit ergo hominum vitium vel defectus, ut tutius sit, ac magis tolerabile, plures tenere gubernacula.* Audio: *Sed quid fiet de editione anni M. D. LIV. ubi verba ista non habentur.* Sed, inquires, admonitus postea emédauit errorem. omitto quod in tanto magistro in Israël, ferendum non erat, ut vnquam tam grauiter laberetur. Illud miror, non potuisse Calvinum errorem illum corrigere, nisi secum ipse pugnaret. nam si, ut ipse dicit, non facile est discernere, quis status præponderet, etiam si citra circumstantias inter se comparentur: & si dum in se considerantur tres illæ, quas ponunt Philosophi, regiminis formæ, Aristocratia iudicatur excellere, quomodo verum est, quod statim addit: *Non id quidem per se, &c.* Et, *Facit ergo hominum vitium vel defectus, ut tutius sit ac magis tolerabile, plures tenere gubernacula?* Pugnant enim ista, ni fallor: *Si in se considerentur formæ illæ tres, Aristocratia excellit; Et, Non id quidem per se, sed quia rarissimè contingit, Reges à recto non discrepare.*

Nec minus illa pugnât: *Non potest discerni quis status præponderet, si citra circumstantias considerentur; Et, Facit vitium hominum, ut Aristocratia iudicetur utilior.* Nam secluso isto vitio hominum, atque omnibus aliis circumstantiis remotis, vel excellet Monarchia, vel non; si excellet, qua ratione verum erit illud; non posse discerni quis status præponderet, etiam si citra circumstantias inter se comparentur: si non excellet, quo pacto Dei Monarchiam aduersus Manichæos atque Ethnicos defendemus? sed iam ad alteram questionem veniendum est.

CAPVT